

Uppdrag: rädda hjärtan

Hjärt- och kärlsjukdomar är i dag är den vanligaste dödsorsaken i Sverige. Men det finns hopp. Professor **Mårten Rosenqvist** viger sitt liv åt forskning och arbete inom hjärtsjukvården. **Text:** Pia Hellsing **Foto:** Samir Soudah

– **ORSAKEN TILL** att så många dör i hjärt- och kärlsjukdomar är att vi blir allt äldre. Det har till och med kungen märkt som i dag skickar ut rekordmånga hälsningar till nyblivna 100-åringar, berättar förste livmedikus Mårten Rosenqvist som tar emot i sitt arbetsrum på Södersjukhuset i Stockholm.

Det är mestadels här han verkar som professor i medicin med särskild inriktning mot kardiologi, men han bedriver även arbete på Sophiahemmets Hjärt-, lung- och allergimottagning. Mårtens bakgrund är minst sagt gedigen men han vill inte kalla sig för superguru inom hjärtområdet. Men klart är att han är eldsjäl bakom många initiativ som genomförts för en bättre hjärtsjukvård i Stockholm.

Just nu är ett av hans hjärteprojekt att skapa bättre förutsättningar för de cirka 1 000 personer som drabbas av hjärtstopp ute på gatan eller i hemmet varje år.

– Ute på gatan är prognosen för överlevnad fortfarande mycket dålig trots att det finns massor att göra för patienterna direkt på plats. Inne på sjukhuset däremot, finns all kunskap och kompetens som krävs, säger han.

Det stora glappet mellan utgången av hjärtstopp i vardagslivet och sjukhusmiljö har gjort att Mårten Rosenqvist och hans medarbetare initierat ett projekt där både brandkår, polis och taxichaufförer nu har defibrillatorer i sina bilar och goda kunskaper i hjärt-lungräddning.

Överlevnaden på gatan har ökat från två till åtta procent sedan projektet startades. Annan forskning som Mårten Rosenqvist ligger bakom är den som nu bevisat att det inte påverkar resultatet om hjärt-lungräddning genomförs med enbart kompressioner.

– Den nya vetenskapen gör att människor blir mer benägna att hjälpa till vid ett hjärtstopp ute på gatan eftersom vi nu kan slippa inblåsningar och närbildkontakt med den sjuka, säger Mårten.

En annan utmaning som hjärtsjukvården står inför är enligt Mårten att på sikt kunna

framställa patientsäkra läkemedel utan biverkningar till de cirka 150 000 svenskar som lider av förmaksflimmer eller oregelbunden hjärtrytm.

FÖRMAKSFLIMMER GER en ökad risk för stroke och Mårten Rosenqvists dröm är att kunna behandla och förebygga hjärnblödning eller hjärninfarkt så tidigt som möjligt. Hans forskning har bland annat visat att allt för få människor med förmaksflimmer behandlas med Waran, ett blodförtunnande läkemedel som minskar risken för stroke. Om alla som behövde blodförtunnande medel fick behandling skulle antalet strokepatienter minska radikalt.

Till hösten kommer han återigen föreläsa för

Mårten Rosenqvist har föreläst på högskolan sedan 2003.

”Ute på gatan är prognosen för överlevnad mycket dålig

de hjärtsjuksköterskor som studerar kardiologisk omvårdnad på Sophiahemmet Högskola.

– Det är alltid roligt att få dela med sig av sina kunskaper och lite nyheter när gäller behandlingsmetoder och resultat på ett personligt sätt. Studenterna på högskolan är väldigt erfarna och kunniga vilket höjer nivån på föreläsningen.

Sammantaget tycker han att Sverige har en bra hjärtsjukvård och att utvecklingen går framåt.

– Jag tror inte att det dröjer länge förrän vi ser konstgjorda hjärtan som kan ersätta de biologiska. Hjärtan som lätt opereras in och sedan byts ut när de inte fungerar längre. ■

HJÄRTFORSKARE

Magisterstudenter på Sophiahemmet Högskola med publicerad hjärtforskning:

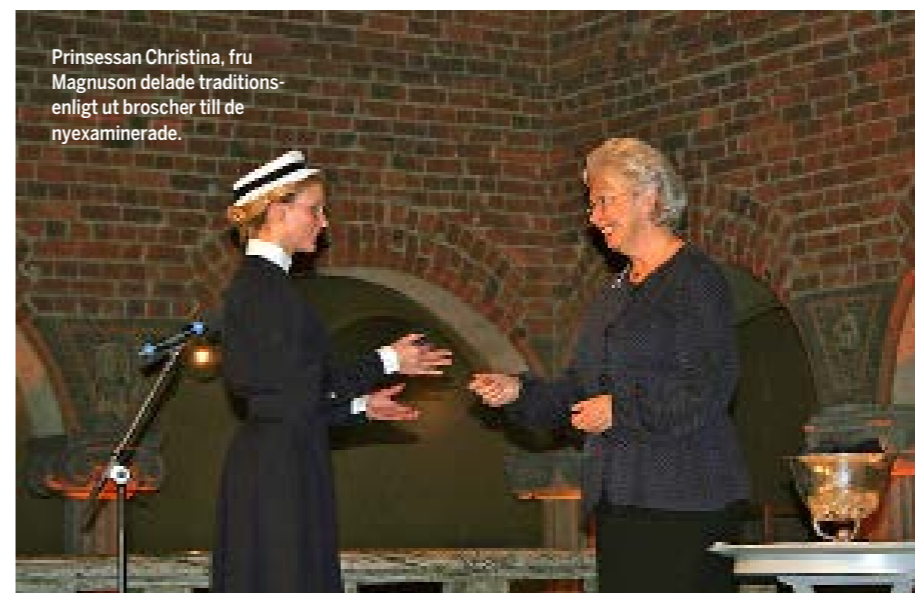
NAMN: Catarina Nahlén.
ARBETAR SOM: Sjuksköterska på hjärtsviktsmottagningen, hjärtkliniken på Danderyds Sjukhus AB.
FORSKNINGSOMRÅDE: Livskvalitet

och känsla av sammanhang hos hjärtsviktpatienter.

NAMN: Carina Carnlöf.
ARBETAR SOM: Sjuksköterska på kardiologikliniken, Karolinska Universitetssjukhuset i Huddinge.
FORSKNINGSOMRÅDE: Hålsorelaterad

livskvalitet hos patienter med förmaksflimmer före och efter behandling med så kallad lungvensablation.

Prinsessan Christina, fru Magnuson delade traditionsenligt ut brosch till de nyexaminerade.

Historisk examenshögtid

TILL TONERNA av Jeremiah Clarkes Trumpet Voluntary tågade Sophiasystrar, magistrar och kandidater i omvårdnadsvetenskap i procession ner för trappan i Blå Hallen. Omkring 800 personer närvarade vid Sophiahemmet Högskolas första examenshögtid i Stockholms stadshus den 15 januari i år.

– Anledningen till att högskolan flyttat från Engelbrektskyrkan till Blå Hallen är att vi vill anordna en gemensam examenshögtid för studenter från alla våra nio utbildningsprogram, säger rektor Jan Åke Lindgren. Vi vill också förhålla oss neutrala i livsåskådningsfrågor och då passar Blå Hallen bättre.

Niki Linnell och Taru Kontio, representanter för Sophiahemmet Högskola Studentkår, var högtidens konferencier och lotsade lätsamt och professionellt de nyexaminerade och alla gäster genom högtidstal, brosch- och stipendieutdelningar och fantastiska musikupplevelser.

För musiken stod Ulla-Carin Börjesdotter, sång, Backa-Hans Eriksson, bas, Jonathan

Fritzén, piano och Malou Meilink, flöjt.

– Det här är en historisk händelse i flera bemärkelser, sa Jan Åke Lindgren i sitt tal till de nyexaminerade. Examenshögtiden flyttar in i Blå Hallen samtidigt som Sophiahemmet firar sitt 125-årsjubileum 2009/2010. I och med att vi nu slår ihop examenshögtiden för våra nyblivna Sophiasystrar med examenshögtiderna för de studenter som har genomgått kandidat-, magister- och specialistsjuksköterskeprogrammen vid högskolan visar vi dessutom tydligt på bredden och omfattningen av Sophiahemmet Högskolas utbildningsverksamhet.

HEDERSORDFÖRANDE PRINCESSAN Christina, fru Magnuson delade traditionsenligt ut brosch till de nyexaminerade. Per Lundberg, ordförande i Sophiahemmet ideell förening delade ut stipendier för bästa examensarbete på kandidatnivå respektive magisternivå. ■

► Läs mer www.sophiahemmethogskola.se

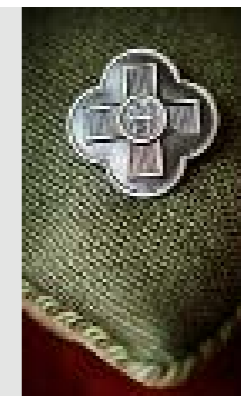
Sophiasystrarnas brosch

Alla sjuksköterskor har sin speciella brosch som visar var hon/han genomfört sin utbildning. Den delas ut vid examen och bärs sedan oavsett vilket sjukhus man arbetar på.

Silverbroschen som Sophiasystrarna får vid sin examen har delats ut sedan slutet av 1880-talet. Broschen är tillverkad i silver med ett upphöjt grekiskt kors med bokstäverna SH i mitten.

Efter 25 års tjänst utdelas ett förtjänsttecken, ett latinskt silverkors med ett ljusblått mindre kors. Korset bärs i en halskedja av silver.

Källa: Kurt Kaiser "Broscher i svensk sjukvård".

KRÖNIKA

► Per Lundberg, ordförande för Sophiahemmet ideell förening

FOTO: DAVID BICHÖ

”FoU genomsyrar vår verksamhet

DROTTNING SOPHIA hade ett starkt visionärt och handfast mål för Sophiahemmets verksamhet nämligen: ”att i anslutning till sjuksköterskeskolan upprätta ett eget sjukhus för god och tidsenlig vård åt patienter ur alla samhällsklasser”. Ett mål som är lika aktuellt i dag. En förutsättning för att kunna förverkliga denna höga ambition är insikten om betydelsen av en ständig samverkan mellan Sophiahemmets treenighet: utbildning, sjukvård och forskning.

Sophiahemmets styrelse har i forskningsfrågor förstärkt genom inrättandet av ett Forskningsutskott, som leds av styrelseledamoten professor Peter Aspelin. Forskningsutskottet är ett rådgivande organ till Sophiahemmets styrelse, högskolan och sjukhuset.

Avkastningen från Sophiahemmets kapitalförvaltning är en viktig källa till att högt uppställda ambitioner inom klinisk forskning kan förverkligas. Ett aktivt arbete pågår för att få bidrag och donationer till tydligt definierade projekt inom det kliniska forskningsområdet. Även här spelar Forskningsutskottet en viktig roll.

Forskningsanslag och stipendier går i hög utsträckning till ett antal prioriterade profilområden. I sommar invigs ett nytt forskningslaboratorium, som just förverkligats genom en donation.

Ett kreativt samspel sker mellan ett antal läkare på Sophiahemmet Sjukhus med en klinisk forskningsinriktning, oftast verksamma i centrumbildningar, med disputerade lärare och doktorander på Sophiahemmet Högskola.

Jag ser med stor tillförsikt fram emot det resultat som vi kan förvänta av vårt forskningsarbete. Det kommer att vara till nytta i omvårdnaden av våra patienter. ■

HJÄRTKURSER: Sophiahemmet Högskola erbjuder flera distansutbildningar inom kardiologisk omvårdnad. Kurserna är inriktade på följande områden: hjärtsvikt, ischemisk hjärtsjukdom, kvinnohälsa ur ett kardiologiskt perspektiv samt EKG- och arytmitolkning. Läs mer på www.sophiahemmethogskola.se